

YANGI O‘ZBEKISTON

Ijtimoiy-siyosiy gazeta

№ 165 (1764), 2026-yil 15-avgust, shanba

www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

yuz.uz_news

SUD-HUQUQ TIZIMI YANADA TAKOMILLASHTIRILADI

Prezident Shavkat Mirziyoyev 14-avgust kuni sud-huquq islohotlarining natijalari va sohadagi ustuvor vazifalarni muhokama qilish yuzasidan sud tizimi rahbarlari bilan uchrashuv o‘tkazdi.

Muloqotda sudlar faoliyatini 2030-yilga qadar rivojlantirishga qaratilgan “Odil sudlov — 2030” strategiyasi loyihasi taqdimot qilindi.

So‘nggi yillarda sud hokimiyati mustaqilligini mustahkamlash, inson huquqlarini sud orqali himoya qilish va odil sudlovga erishish imkoniyatlarini kengaytirish bo‘yicha izchil islohotlar amalga oshirildi. Shu bilan birga, aholi murojaatlari va sud amaliyoti tahlili tizimda yechimini kutayotgan masalalar mavjudligini ko‘rsatdi.

Shu munosabat bilan islohotlar natijasi, avvalo, fuqaroning sudga ortiqcha ovoragarchiliksiz murojaat qilishi, buzilgan huquqi o‘z vaqtida tiklanishi va qabul qilingan qarorning adolatlari ekaniga ishonch hosil qilishida namoyon bo‘lishi kerakligi ko‘rsatib o‘tildi.

“Odil sudlov — 2030” strategiyasi aholining takliflari, olimlar, amaliyotchi yuristlar va advokatlar bilan muloqotlar, shuningdek, ilg‘or xorijiy tajriba asosida ishlab chiqilgan. Strategiyada 57 ta vazifa, uni amalga oshirish bo‘yicha 2026-2028-yillarga mo‘ljallangan Harakatlar dasturida 160 ta aniq chora-tadbir hamda 2030-yilga qadar erishilishi lozim bo‘lgan 33 ta maqsad belgilangan.

Jumladan, quyi sudlar qarorlarini qayta ko‘rib chiqish xolisligini oshirish maqsadida 2027-yil 1-iyuldan 5 ta hududlararo sud tashkil etiladi. Viloyat sudlarida apellyatsiya va kassatsiya instansiyalari saqlanib, taftish instansiyasining vakolatlari hududlararo sudlarga beriladi. Bu bir sudning o‘z qarorini o‘zi qayta ko‘rib chiqishi amaliyotiga chek qo‘yadi va fuqarolarning adolat izlab poytaxtga borish zaruratini kamaytiradi.

Kundalik hayotiy muammolarni hal etuvchi, odamlarning ishi ko‘proq tushadigan sudlar fuqarolik ishlari bo‘yicha sudlar ekanligini inobatga olib, ularni xalqqa yaqinlashtirish maqsadida 2030-yilga qadar zaruratga qarab qariyb barcha tuman va shaharlarda fuqarolik sudlarining faoliyati bosqichma-bosqich yo‘lga qo‘yiladi. Barcha sudlarda axborot olish, murojaat topshirish va raqamli xizmatlardan foydalanish “yagona darcha” tamoyili asosida ta‘minlanadi.

Sudga berilgan ariza boshqa sudga tegishli bo‘lsa, u fuqaroga qaytarilmaydi, sudning o‘zi uni tegishli sudga yuboradi. Arizada juz‘iy kamchilik aniqlangan taqdirda sud uni bartaraf etishda fuqaroga faol ko‘maklashadi.

Iqtisodiy nizolarni tezkor hal etish uchun “iqtisodiy ishlarni proaktiv boshqarish”

standarti joriy etiladi. Bu tadbirkorlarning idorama-idora sarson bo‘lishi va hujjatlarni qayta-qayta topshirishiga chek qo‘yadi.

Inson erki — oliy qadriyat ekanligidan kelib chiqib, tergov, surishtiruv bosqichida inson huquqlari kafolatlarini kuchaytirish uchun “asosli gumon” (prima facie) standarti joriy etiladi. Tergov sudyasi sanksiya berish masalasini ko‘rib chiqishda shaxsni ushlab turishning qonuniyligi, gumon yoki ayblov uchun asoslar yetarilgini tekshirish va zarur qo‘shimcha hujjatlarni talab qilish imkoniga ega bo‘ladi. Bu esa shaxsning erkinligi asossiz cheklanishining oldini oladi.

Yagona sud amaliyotini ta‘minlash maqsadida Oliy sud Rayosati qarorlarini qamrab oladigan ochiq “Pretsedentlar reyestri” yuritiladi.

Sudyalarni odil sudlovga daxldor bo‘lmagan tashkiliy vazifalardan ozod etish uchun 2028-yildan “sud ma‘murchiligi” instituti joriy etiladi.

“Raqamli sud” konsepsiyasi barcha sudlarda to‘laonli ishga tushirilib, my.sud.uz portali va uning mobil ilovasi takomillashtiriladi. Sudlarga murojaatlarning kamida 50 foizini elektron shaklda berish, sud majlislarining 100 foizini audioyozuv orqali qayd etish va Oliy sud axborot tizimlari foydalanuvchilarining sonini kamida 5 baravar oshirish rejalashtirilgan.

Shuningdek, mediatsiya va yarashuv mexanizmlarini kengaytirish, noqonuniy deb topilgan ma‘muriy hujjatlarining ochiq reyestri yuritishni qamrab olish, “xalq vakillari hay‘ati” ishtirokida ko‘riladigan jinoyat turlari sonini kamida 3 taga yetkazish maqsad qilingan.

Taqdimotda sud apparati xodimlari uchun maxsus xizmat kiyimi namunasi ham ko‘rib chiqildi. Bu fuqarolarga sud xodimlarini oson tanib olish, ularning kasbiy mas‘uliyatini oshirishga xizmat qiladi.

Uchrashuvda konstitutsiyaviy sud ishlarini yuritishni yanada takomillashtirish, sudyalarni hamjamiyati organlari faoliyati samaradorligini oshirish, sud mustaqilligini mustahkamlash hamda tizimdagi kadrlarning xorijda malakasini oshirish bo‘yicha takliflar ham ko‘rib chiqildi.

Davlatimiz rahbari strategiya loyihasini ma‘qullab, unda nazarda tutilgan islohotlarni ro‘yobga chiqarishga qaratilgan tegishli farmonni imzoladi.

O‘za

Yagona Vatan, yagona xalq bo‘lib, yangi hayot va kelajak yaratamiz!

MUSTAQILLIK: YANGI O‘ZBEKISTON KONSTITUTSIYASI VA INSON HUQUQLARI

“Bizning milliy mustaqilligimiz mard va matonatli xalqimizning qat‘iy irodasi, istiqlol yo‘lida kurashgan fidoyi ajdodlarimiz orzu-umidlarining ro‘yobi bo‘lib, Yangi O‘zbekistonni barpo etishga qaratilgan ezgu ishlarimizning mustahkam asosi, kelajak avlodlarimiz uchun bezavol yetkazishimiz shart bo‘lgan buyuk va muqaddas qadriyatdir”. Bu fikrlar O‘zbekiston Prezidentining 2026-yil aprelda qabul qilingan “O‘zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining 35 yilligini keng nishonlashga tayyorgarlik ko‘rish va uni o‘tkazish to‘g‘risida”gi qarori muqaddimasida qayd etilgan. Qaror bilan “Yagona Vatan, yagona xalq bo‘lib, yangi hayot va kelajak yaratamiz!” degan bosh g‘oyani o‘zida mujassam etgan g‘oyaviy-badiiy konsepsiya va dastur tasdiqlandi hamda shu negizda yurtimiz bo‘ylab eng ulug‘ va eng aziz bayramimiz tadbirlari o‘tkazilmoqda.

Konstitutsiya va O‘zbekistonning yagona xalqi

Istiqlol bayramining ushbu bosh g‘oyasi o‘z ma‘no-mazmuniga ko‘ra 2023-yil 30-aprelda yangi tahrirda qabul qilingan Konstitutsiyamizning tub mohiyatiga batamom uyg‘un.

“Yagona xalq” — o‘zbek xalqi, O‘zbekiston xalqi. Istiqlol arafasidayoq ishlab chiqishga kirishilgan va 1992-yil 8-dekabrda mustaqil xalqimiz va suveren davlatimiz qabul qilgan Konstitutsiyamizda qayd etilganidek, “O‘zbekiston xalqini millatidan qat‘i nazar, O‘zbekiston Respublikasining fuqarolari tashkil etadi”.

Davomi 3-beta

Muqobil energiya

EKOLOGIK TOZA VA QAYTA TIKLANUVCHI MANBA

Taraqqiyot shiddatiga mos ravishda energetika tizimini modernizatsiya qilish, yangi quvvatlarni ishga tushirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanish borasidagi islohotlar elektr energiyasi ishlab chiqarish hajmining ortib, aholi va iqtisodiyot tarmoqlarini barqaror energiya bilan ta‘minlashga xizmat qilmoqda. Bu jarayonda gidroenergetika tizimi alohida o‘rin tutadi. Suvning beqiyos kuchini elektr energiyasiga aylantirayotgan gidroelektr stansiyalari iqtisodiy samaradorligi barobarida atrof-muhitga zarari kamligi bilan ham katta ahamiyatga ega.

Davomi 4-beta

Yuksalish pallas

Mamlakatimizda eng ulug‘, eng aziz bayram — O‘zbekiston Respublikasi mustaqilligining 35 yilligini katta tantana bilan nishonlashimizga ham sanoqli kunlar qoldi. Istiqlol xalqimizga nafaqat o‘z taqdirini o‘zi belgilash huquqini, balki o‘zligimizni qayta anglash, ko‘p asrlik qadriyatlar va ma‘naviy merosimizni tiklash, dunyo hamjamiyatida munosib o‘rin egallash imkonini ham bergan buyuk ne‘matdir.

XALQIMIZ TAQDIRINI O‘ZGARTIRGAN BUYUK NE‘MAT

Bugun yurtimizdagi keng ko‘lamli islohotlar, har bir sohada qo‘lga kiritilayotgan ulkan yutuqlar zamiyida ana shu muqaddas kuch — mustaqillikning qudrati mujassam. Vatan ravnaqi yo‘lida hayotga tatbiq etilayotgan har bir ezgu tashabbus istiqlol ruhi bilan uyg‘unlashib, yangi O‘zbekistonning mustahkam poydevorini

yaratmoqda. Xususan, tarixan qisqa davr ichida ta‘lim tizimimiz uzoq va murakkab yo‘lni bosib o‘tdi. Eski markazlashgan yondashuvdan ochiqlik, kadrlar tayyorlash sifatini yuksaltirish, xalqaro hamkorlik va akademik raqobatbardoshlikka yo‘naltirilgan zamonaviy milliy tizimga o‘tdi.

Davomi 5-beta

Shukuh

MEHNAT VA FIDOYILIK E‘TIROFI

TADBIRKORLARNING KO‘KSINI FAXRGA TO‘LDIRDI

Avgust — yurtimiz tadbirkorlari uchun alohida ahamiyatga ega oy. Ishbilarmonlar 20-avgustda nishonlanadigan kasb bayramida davlatimiz rahbari bilan o‘tadigan ochiq muloqotni katta qiziqish va hayajon bilan kutadi. Bugun qaysi biznesmen bilan suhbatlashmang, fikr-u yodi ana shu uchrashuvda. Chunki mamlakatimiz hayotidagi eng muhim va kutilgan voqealardan biri — davlatimiz rahbarining yurtimiz tadbirkorlari bilan o‘tkazadigan oltinchi ochiq muloqotiga sanoqli kunlar qoldi. Uchrashuvga hozirlik esa avj pallaga kirgan.

Dunyo tajribasida o‘xshashi yo‘q ushbu o‘ziga xos ochiq muloqot mamlakatimiz rahbarining ishbilarmonlar bilan odatdagi uchrashuvi emas. Bu formatdagi muloqot tadbirkorlarning ovozi tinglanadigan, muammolar ochiq aytiladigan va ularning yechimi bo‘yicha aniq vazifalar belgilanadigan muhim maydonga aylanganini davrning o‘zi ko‘rsataypti. Shu bois, uchrashuv sanasi nafaqat ishbilarmonlar, balki yurtimizda tadbirkorlik muhitining yanada rivojlanishidan manfaatdor bo‘lgan barcha uchun alohida qiziqish bilan kutiladi.

Davomi 2-beta

Mulohaza

ILM JAMIYATDA YASHASHI KERAK 5

MUSTAQILLIK: YANGI O'ZBEKISTON KONSTITUTSIYASI VA INSON HUQUQLARI

Akmal SAIDOV,
Inson huquqlari bo'yicha
O'zbekiston Respublikasi Milliy
markazi direktori, akademik

Boshlanishi 1-betda

O'z navbatida, 2023-yil 30-aprelda referendum o'tkazish orqali qabul qilingan yangi tahrirdagi Konstitutsiyamiz "O'zbekistonning yagona xalqi" degan yanada haqoniy tushuncha bilan boyitildi. Ta'bir joiz bo'lsa, "yagona xalq" tushunchasining mazmun-mohiyatini Vatanimizda doimiy asosda yashab kelayotgan fuqarolar va barcha zamindosh insonlar tashkil etishiga oid real voqea Asosiy qonunimizning boshqa moddalarida izchil rivojlantirilgani har qanday tahsinga loyiq.

Yangi tahrirdagi Konstitutsiyamizning 23-moddasiga ko'ra "O'zbekiston Respublikasi o'z hududida ham, uning tashqarisida ham o'z fuqarolarini himoya qilish va ularga homiylik ko'rsatishni kafolatlaydi. O'zbekiston Respublikasi fuqarosi O'zbekistondan tashqariga majburiy chiqarib yuborilishi yoki boshqa davlatga berib yuborilishi mumkin emas. Davlat xorijda yashayotgan vatandoshlar bilan aloqalarni saqlab qolish hamda rivojlantirish to'g'risida xalqaro huquq normalariga muvofiq g'amxo'rlik qiladi".

Shunday g'amxo'rlikka bitta amaliy misol. Gap shundaki, mamlakatimizda paxtachilikda bozor iqtisodiyoti tamoyillari joriy etilib, soha o'z egasining tasarrufiga berildi. Natijada o'qituvchi maktabga, shifokor shifoxonaga qaytdi, tadbirkorlar paxta "o'lponi"dan ozod bo'ldi, majburiy mehnat va bolalar mehnatiga chek qo'yildi.

Bugungi O'zbekiston — kechagi O'zbekiston emas, bugungi xalqimiz ham kechagi, ya'ni paxta dalasidan boshqa tashvishi bo'lmagan xalq emas. Bugun yangi O'zbekistonning davri, yagona O'zbekiston xalqining yangicha zamoni keldi.

Keyingi o'n yilda yangi O'zbekistonni barpo etishda Prezidentimiz tashabbusi, ya'ni "Xalq davlat idoralariga emas, davlat idoralari xalqimizga xizmat qilishi kerak", degan insonparvar g'oyaga tayanilmoqda. Bunday g'oyaga demokratik yondashuv ham aynan xalqimiz manfaatlariga xizmat qilmoqda.

Mahalla — jamiyatning yuzi

Mamlakatimizdagi barcha o'zgarishlar, avvalo, mahallada o'z ifodasini topadi. Binobarin, O'zbekistonda shunday tizim yaratildiki, ilgari jiddiy deb hisoblangan ko'plab masalalarga yechim endi aynan mahallaning o'zida topilyapti.

Shu ma'noda, O'zbekiston Prezidenti tashabbusi bilan mamlakatimizda 2026-yilning "Mahallani rivojlantirish va jamiyatni yuksaltirish yili" deb e'lon qilingani bejiz emas. Zero, davlatimiz rahbari ishonch bilan qayd etganidek, mahalla tinch va ahil bo'lsa, jamiyatimiz tinch va hamjihat bo'ladi. Mahalla rivojlansa, butun mamlakatimiz yuksaladi.

Joriy yil davlat boshqaruvi, sud-huquq tizimi, iqtisodiyot tarmoqlari, ta'lim, ilm-fan, tibbiyot, madaniyat, sport, ekologiya tizimi — barcha-barcha sohani rivojlantirishda tub burilish yili sifatida ko'zga tashlanmoqda. Bu hayotiy haqiqatning tasdiqi uchun ayrim misollarni keltiramiz.

Yangi tahrirdagi Konstitutsiyamizga asosan davlat zimmasiga yuklatilgan ijtimoiy majburiyatlarni bajarish hamda yurtimizda ijtimoiy davlat barpo etish borasida ham ulkan ishlar qilinmoqda. Xususan, konstitutsiyaviy islohotlar o'tkazilgan davrda mamlakatimizda kambag'allik darajasi 14 foiz edi. Bugun bu ko'rsatkich 5,8 foizga tushirildi. Vaholanki, mamlakatimizda yangi O'zbekiston islohotlari boshlangan davrda kambag'allik darajasi qariyb 35 foizni tashkil etardi. O'tgan davrda 8,5 million ehtiyojmand fuqaroning daromadini oshirish hisobiga bugun ana shunday muhim natijaga erishildi.

O'zbekistonda aholining o'rtacha umr ko'rish davomiyligi sezilarli darajada oshdi. Ma'lumotlarga ko'ra, 2025-yil yakunlari bo'yicha bu ko'rsatkich 75,4 yoshni tashkil etgan. Istiqolning ilk davri — 1991-yilda esa mamlakatda o'rtacha umr ko'rish davomiyligi 66,4 yosh bo'lgan. Demak, o'tgan 35 yilda xalqimizning o'rtacha umr ko'rish darajasi naq to'qqiz yilga uzayibdi.

Yana bir muhim raqam: Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotiga qaraganda, 2026-yil 1-aprel holatiga ko'ra, O'zbekistonning doimiy aholisi soni 38 million 382 ming 685 kishini tashkil etgan. Joriy yil iyun oxirida e'lon qilingan ro'yxatga olish natijalariga ko'ra esa, yurtimiz aholisi 39 million nafardan oshgan. Ya'ni mamlakatimizda aholi soni 1989-yildagi ro'yxatga olish natijalariga nisbatan 2 barobar o'tgan. Bu raqam istiqol yillarida xalqimiz nufusi ikki karra ko'payganidan dalolat beradi.

Yangi O'zbekistonda turizm sohasi jadal rivojlanib, tarixiy rekordlarni yangilamoqda va yurtimizga bir oyning o'zida 1 million sayyoh kelishi odatiy holga aylanmoqda. Mamlakatimizga kelgan xorijlik sayyohlar soni 2025-yilda qariyb 12 millionga yetgani va joriy yilning birinchi yarmida 6,5 milliondan ortiqni tashkil etgani bu fikrni yaqqol tasdiqlaydi.

Shu ma'noda, O'zbekistonda 35 yillik mustaqillik davrida qo'lga kiritilgan eng asosiy yutuqlar, avvalo, milliy davlatchilik asoslarini qurish, iqtisodiy suverenitet, infratuzilma mustaqilligi va global dunyoga integratsiyalashuv bilan bog'liqligi bejiz emas. Bunda, avvalo, davlatchilik va suverenitetni shakllantirish, rivojlantirish hamda mustahkamlash yo'nalishlarida qator muhim tarixiy natijalarga erishildi.

Bu haqda fikr yuritganda, O'zbekiston mustaqillik yillarida turli sohalarda erishgan bemiyl yutuqlarning aksariyati oxirgi o'n yilga to'g'ri kelishini alohida e'tirof etish kerak. Yangi O'zbekistondagi eng asosiy yutuqlar iqtisodiy erkinlik, xalqaro ochiqlik, davlat xizmatlarining raqamlashishi va ijtimoiy sohadagi tub burilishlar bilan chambarchas bog'liq.

Jahon siyosatining faol va tashabbuskor subyekti

Yangi tahrirdagi Konstitutsiyada har bir insonning o'z huquqlarini himoya qilish uchun milliy va xalqaro institutlarga murojaat qilish huquqi kafolatlandi. Konstitutsiyaviy shikoyat instituti konstitutsiyaviy darajada mustahkamlanib, fuqarolar Konstitutsiyaviy sudga bevosita murojaat qilish huquqiga ega bo'ldi. Jahon mamlakatlari orasida birinчилardan bo'lib inson huquqlari bo'yicha milliy institutlarning maqomi konstitutsiyaviy darajada ta'minlandi.

Yanada muhimi, so'nggi yillarda yangi O'zbekiston jahon siyosatining obyekti emas, balki tom ma'noda faol va tashabbuskor subyektiga aylandi. Zero, XX asr boshidan yaqin davrlargacha

shundaki, 1991-yildan 2016-yilgacha bor-yo'g'i 482 kishi O'zbekiston fuqaroligini olgan bo'lsa, 2017-yildan 2026-yilgacha 85 mingdan ortiq kishi O'zbekiston fuqaroligiga ega bo'ldi. Bu ko'rsatkich mamlakatimizdagi insonparvar siyosat jamiyatning hamma qatlamini qamrab olish va inson qadr-qimmatini tom ma'noda hurmat qilishga qaratilganini baralla namoyon etadi.

BMT Bosh Assambleyasi tomonidan O'zbekiston Prezidenti tashabbusi bilan 15 ta rezolyutsiya qabul qilindi. Bu haqda so'z borganda BMT Bosh Assambleyasi 2026-yil iyulda Prezidentimiz tashabbusi bilan ilgari surilgan "Ijtimoiy rivojlanishni jadallashtirishda parlamentlarning rolini kuchaytirish to'g'risida"gi rezolyutsiyani qabul qilgan.

qiluvchi o'ziga xos modelni aks ettiradigan "Markaziy Osiyo ruhi", "Yangi Markaziy Osiyo" atamalarini shakllandi.

Yangi O'zbekiston global masalalar muhokama qilinadigan xalqaro muloqot maydoni sifatida o'zini yaqqol namoyon etayotgani alohida tahsinga sazovor. BMTning teng huquqli va to'laqonli a'zosi sifatida O'zbekiston tenglik, hamkorlik, ko'p tomonlamalik va xalqaro siyosiy tizimni himoya qilish prinsiplariga so'zsiz amal qilishini namoyish etmoqda.

So'nggi vaqlarda xalqaro nizolarni tinch yo'l bilan hal etish, yangi global qurolli to'qnashuvlarning oldini olish, mamlakatlar o'rtasida hamkorlikni yo'lga qo'yish, global muloqot, global harakatlar va butun dunyoda

“

Prezidentimiz tashabbusi asosida ishlab chiqilgan “Inson huquqlari — 2030” strategiyasi loyihasi keng jamoatchilik tomonidan qizg'in qo'llab-quvvatlangani bejiz emas. Bu — yangi O'zbekiston tarixida inson huquqlari bo'yicha ikkinchi Milliy strategiyadir.

Mazkur hujjatga dunyoning barcha mintaqasini ifodalovchi, BMTga a'zo 61 davlat hammuallif bo'ldi. Bu O'zbekistonning ijtimoiy rivojlanish, Barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish va parlament diplomatiyasini

inson huquqlarini himoya qilish kabi g'oyalarni faol ilgari surmoqda.

Inson qadri ulug', huquqlari daxsiz

Yangi O'zbekistonda "Inson qadri uchun" degan insonparvar g'oya davlat siyosatining bosh mezon sifatida qaror topdi. Endi har bir qonun, qaror va dastur, avvalo, inson manfaatiga xizmat qilishi, uning huquq va erkinliklarini ta'minlashi, munosib hayot sharoitini yaratishi lozim.

O'z navbatida, inson huquqlari zamonaviy sivilizatsiya taraqqiyoti darajasini ko'rsatib turuvchi mezonidir. Afsuski, dunyoda sodir bo'layotgan ijtimoiy-iqtisodiy inqirozlar, geosiyosiy o'zgarishlar va qurolli mojarolar inson huquqlari masalalariga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Prezidentimiz ta'kidlaganidek, "Hech kimning unutishga haqqi yo'q — qonun talabari va inson huquqlari — biz uchun oliy qadriyat". Yangi O'zbekistonni barpo etish bilan bog'liq yangicha islohotlar sharoitida "inson, uning huquqlari, erkinliklari, ayniqsa, qadri — eng muhim qadriyat" degan tamoyil e'tirof etilmoqda.

Prezidentimiz tashabbusi asosida ishlab chiqilgan "Inson huquqlari — 2030" strategiyasi loyihasi keng jamoatchilik tomonidan qizg'in qo'llab-quvvatlangani bejiz emas.

Bu — yangi O'zbekiston tarixida inson huquqlari bo'yicha ikkinchi Milliy strategiyadir. "Inson huquqlari — 2030" strategiyasi loyihasi 12 bobdan iborat. Unda:

- Yangi O'zbekistonda inson huquqlarining joriy holat tavsifi;
- Strategiyaning maqsad va vazifalari;
- Inson huquqlari strategiyasini amalga oshirishning asosiy prinsiplari;
- Inson huquqlari strategiyasini amalga oshirish mexanizmlari bo'yicha chora-tadbirlar dasturi;
- Strategiyani amalga oshirishdan kutilayotgan natijalar;

— Strategiyani amalga oshirishni monitoring qilish va hisobot berish tartibi;

— Strategiyani amalga oshirishning moliyaviy va resurs ta'minoti;

— Strategiyani amalga oshirish samaradorligini baholash mexanizmi kabi masalalar o'z ifodasini topgan.

Muhimi, "Inson huquqlari — 2030" strategiyasini amalga oshirish bo'yicha chora-tadbirlar dasturi 4 ustuvor yo'nalishdan iborat "natija" ko'rsatkichlari va "bevosita faoliyat natijasi" ko'rsatkichlarini qamrab olgan. Bu o'rinda:

birinchidan, inson huquqlari sohasida milliy qonunchilikni takomillashtirish; ikkinchidan, aholining ehtiyojmand toifalari huquqlarini himoya qilish hamda inkluziviy va ijtimoiy adolati jamiyatni shakllantirish; uchinchidan, inson huquqlari madaniyatini yuksaltirish va inson huquqlari sohasidagi ta'lim tizimini rivojlantirish;

to'rtinchidan, O'zbekistonning inson huquqlari sohasida xalqaro hamkorlikni mustahkamlash va xalqaro majburiyatlar ijrosini ta'minlashdan iborat ustuvor yo'nalishlar haqida so'z bormoqda.

Shunday qilib, "Inson huquqlari — 2030" strategiyasi tasdiqlangach, unda belgilangan ustuvor yo'nalishlar ijrosining to'liq hamda o'z vaqtida ta'minlanishi, shubhasiz, yangi O'zbekistonda inson huquqlari va erkinliklarini himoya qilish mexanizmlarini yanada takomillashtirishga xizmat qiladi.

Uchinchi Renessans — strategik vazifamiz

So'nggi yillarda mamlakatimiz, mintaqamiz, butun sayyoramiz miqyosida tinchlikni saqlash, o'zaro ishonchni mustahkamlash, ma'naviyat va ma'rifatni rivojlantirish, ekologiyani muhofaza qilish, shuningdek, ilg'or innovatsiyalar, zamonaviy texnologiyalar va "yashil

iqtisodiyot"ni chuqur tatbiq etish orqali barqaror taraqqiyotni ta'minlash yo'lida tom ma'noda bemiyl samaralarga erishilmoqda. Ushbu natijalarning barchasi inson qadriini ulug'lashga qaratilgani bilan nihoyatda ahamiyatli.

Mamlakatimiz 2028-yilda ilk ilmiy sun'iy yo'ldoshini fazoga uchirishni rejalashtirmoqda. Mazkur loyihaning Mirzo Ulug'bek nomi bilan atalishi va nafaqat kosmik texnologiyalarni rivojlantirish, balki milliy-ilmiy maktabni

shakllantirish va yosh mutaxassislarni tayyorlashga ham xizmat qilishi kutilmoqda.

Shu bilan birga, O'zbekistonimizning birinchi milliy kosmonavtini qisqa muddatli kosmik parvozga tayyorlash ishlari ham boshlanib ketdi.

Vatanimiz, xalqimiz, millatimiz namoyandalari yuksaklarga parvoz qilish haqida, fazo va koinot, yulduzlar va sayyoralar kashfi xususida anchadan buyon o'ylamay va intilmay, ta'bir joiz bo'lsa, orzu ham qilmay qo'ygandi, nazarimda. Bu o'rinda, avvalo, shoh va olim bobomiz Mirzo Ulug'bek hazratlari zamonasi nazarda tutilmoqda.

Istiqolning 35 yilligi katta bayram qilinayotgan joriy yilda Sohibqiron Amir Temur, Mir Alisher Navoiy bobolarimizning qutlug' tavallud ayyomlari ham keng nishonlangani zamirida o'ziga xos ramziy ma'no mujassam. Zero, ulug' alloma ajdodimiz Abu Rayhon Beruniyning "Vaqt pillapoyasi cheksizdir, bir-birining o'mini egallab boradigan avlodlar zinadan zinagacha ko'tariladilar, xolos. Jamlangan tajribani har bir avlod o'zidan keyin kelayotgan, o'zidan keyin uni taraqqiy ettiradigan va boyitadigan navbatdagi avlodga yetkazib beradi", degan purhikmat fikrlari bor. Bu bebaho fikrlarni izchil rivojlantirish asosida Birinchi va Ikkinchi Sharq Uyg'onish davri — ana shu ikki Renessans tom ma'noda insoniyat taraqqiyotining oltin pillapoyalari sifatida tarix sahifalariga muhrlangan.

Sharqning butun insoniyat tarixidagi nodir ijtimoiy hodisa bo'lgan har ikki Renessansi buyuk ajdodlarimizning ilm-ma'rifat va kuchli e'tiqod, diniy bag'rikenglik va insonparvarlik borasidagi egzu g'oyalari bilan yo'g'rilgan edi. Bu g'oyalari O'zbekiston mustaqilligi yillarida alohida, yanada teran ma'no-mazmun kasb etib bormoqda.

Mamlakatimizda Uchinchi Renessansni XX asrda ma'rifatparvar jadidlar amalga oshirishi mumkin edi. Bu fidoyi va jonkuyar zotlar butun umrini milliy uyg'onish g'oyasiga bag'ishlab, o'lkani jaholat va qoloqlikdan olib chiqish,

millatimizni g'aflet botqog'idan qutqarish uchun bor kuch va insoniyatlarini safarbar etgan. Shukrki, Prezidentimiz tashabbusi bilan yangi O'zbekistonda yangi Uyg'onish davri, ya'ni Uchinchi Renessans poydevorini yaratish asosiy maqsad etib belgilandi. Davlatimiz rahbari ta'kidlaganidek, "Biz Uchinchi Renessans masalasini strategik vazifa sifatida oldimizga qo'yib, uni milliy g'oya darajasiga ko'tarmoqdamiz".

Muqobil energiya

O'tgan davrda Surxondaryo viloyatidagi 8320 ta ijtimoiy soha obyekti, tadbirkorlik subyektlari va aholi xonadonlariga umumiy quvvati 110,4 megavatt bo'lgan quyosh panellari o'rnatildi. Bu orqali 298,2 million kilovatt-soat elektr energiyasi ishlab chiqarilmoqda.

Boshlanishi 1-betda

Jumladan, Surxondaryodagi gidroelektr stansiyalari viloyatning energetika salohiyatini yanada mustahkamlash, aholini barqaror elektr energiyasi bilan ta'minlash va iqtisodiy rivojlanishga munosib hissa qo'shmoqda. Xususan, viloyat shimolidagi yirik energetika obyektlaridan biri bo'lgan "To'palang" gidroelektr stansiyasi tubdan modernizatsiya qilindi. 2023-yili yangi gidroagregatlar ishga tushirilishi tufayli stansiyaning ishlab chiqarish quvvati qariyb 7,2 barobar oshdi. Yangi quvvatlar ishga tushirilishi natijasida esa bir kaskadda joylashgan to'rtta gidroelektr stansiyasining umumiy ishlab chiqarish quvvati 276 megavattga yetdi.

Davlatimiz rahbarining 2025-yil 28-martdagi "Respublika hududlarida mikro gidroelektr stansiyalari tarmog'ini rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori mamlakatdagi energetika sohasini yanada takomillashtirish va rivojlantirish yo'lida muhim bosqich bo'ldi. Mazkur qarorda mikro gidroelektr stansiyalarini qurish va faoliyatini kengaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar belgilanib, sohadagi ishlar miqyosini sezilarli darajada kengaytirishga xizmat qilmoqda.

Qarorga muvofiq 2025-2026-yillarda Surxondaryo viloyatida umumiy quvvati 9,288 kilovatt bo'lgan mikro gidroelektr stansiyalarini barpo etish va ishga tushirish rejalashtirilgan. Hozir esa mikro gidroelektr stansiyalari bosqichma-bosqich foydalanishga topshirilmoqda.

"Zarchob-3" mikro GESi hududdagi istiqbolli energetika loyihalaridan. Quvvati 230 kilovattni tashkil etuvchi mazkur inshootda bugun qurilish-montaj ishlari to'liq yakunlangan. Ayni paytda mikro GESning asosiy uskunalari mexanik sinovlardan muvaffaqiyatli o'tkazilib, obyektni ishga tushirish oldidan muhim bosqich bo'lgan 72 soatli sinov rejimi amalga oshirilmoqda. Mazkur jarayon ham stansiyada barcha tizim va agregatlarining ishonchli hamda barqaror ishlashini tekshirish imkonini beradi.

Bugunning gapi

Qoraqalpog'istonning Beruniy tumani Turon mahallasida 5570 kishi istiqomat qiladi. Mahallaning asosiy drayveri — chorvachilik va dehqonchilik. Shu bois, turonlik yoshlar sabzavot va poliz ekinlari ekib, oilasiga mo'ay daromad keltirish bilan birga ichki bozorda qishloq xo'jaligi mahsulotlarining arzon bo'lishiga ham hissa qo'shmoqda.

— Davlatimiz rahbarining 2024-yil 5-apreldagi "Yoshlarga yer ajratish orqali ularning daromadlarini oshirish va bandligini ta'minlash, shuningdek, yangi yer maydonlarini o'zlashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaroriga asosan tumanimizdagi 600 dan ortiq yoshga 30 sotixdan 1 gektargacha yer ajratilib, bandligi ta'minlangan, — deydi Xalq deputatlarini Beruniy tumani kengashi kotibiyati mudiri Mahmud Qodirov. — Xususan, Turon mahallasidagi 30 yoshga 30 sotixdan yer berilib, hozir bu yerlarda poliz mahsulotlari va qovun yetishtirilmoqda. Har bir qarich yerdan unumli foydalanishga intilgan yoshlar tajribali tomorqachilar bilan mutamam maslahatlashib, fikr almashib turadi. Berilayotgan imkoniyat va

imtiyozlar hududlarning yangi qiyofaga kirishi, murojaatlarning mahallada hal etilishi, bir so'z bilan aytganda, mahallaning tom ma'noda xalqimizning birdamligini ta'minlaydigan o'zini o'zi boshqarish tizimiga aylanishiga xizmat qilmoqda.

Tumanning Lolazor mahallasidagi 6000 fuqaroning 1500 nafarini yoshlar tashkil etadi. Yuqoridagi qarorga ko'ra, ularning 15 nafariga 30 yillik ijara shartnomasi asosida 30 sotixdan yer ajratib berilgan. Bu yerlarga sabzavot va poliz mahsulotlari ekan yoshlar yil oxirigacha yaxshigina daromadli bo'ladi.

Tomorqadan samarali foydalanish bo'yicha tumanning o'z tajriba maktabi bor. Masalan, Palvash mahallasida yashovchi Madiyov

So'nggi yillarda viloyatning boshqa qator hududlarida ham "To'palang" GES tarkibida mikro GESlar barpo etilmoqda. Ana shunday kichik loyihalardan biri Qumqo'rg'on tumani hududida joylashgan va u mahalliy aholini ekologik toza hamda barqaror elektr energiyasi bilan ta'minlashga xizmat qiladi.

— Qumqo'rg'on tumanida qurilgan kichik mikro GES suv resurslaridan samarali foydalanish asosida elektr energiyasi ishlab chiqaradi. Bu esa bir tomondan energetika tizimi quvvatini oshirsa, ikkinchi tomondan qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan keng foydalanish imkonini beradi, — deydi

Bu kabi loyihalar energetika tizimini mustahkamlash bilan birga hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotiga ham yangicha sur'at bag'ishlaydi. Ayniqsa, keyingi yillarda energetika sohasidagi o'zgarishlar mahalliy aholi hayotida ham o'z aksini topmoqda.

"O'zbekgidroenergo" AJ "To'palang" GES filiali elektromexanika bo'limi boshlig'i Akmal Hayitov.

Jarqo'rg'on tumani Surxondaryo viloyatining janubiy qismida joylashgan bo'lib, asosan pasttekislik sifatida tavsiflanadi. Geografik

joylashuviga ko'ra, bu yerda tabiiy ravishda yuqori suv bosimi mavjud emas. Shuningdek, ko'p hollarda gidroelektr stansiyalari qurishda zarur bo'lgan balandlik farqi, ya'ni gravitatsiya bosimi yetarli darajada bo'lmaydi.

Shunga qaramay, ushbu hududda suv oqimi tezligi yuqori bo'lgan kanallar mavjud. Ana shu gidrologik imkoniyatlardan samarali foydalanish holda suv bosimisiz, faqat uning oqimi tezligiga asoslangan mikro gidroelektr stansiyalari qurildi.

Amu Zang kanali yoqasida joylashgan "Jarqo'rg'on" mikro GESi ana shu loyihalardan bo'lib, suv oqimining tabiiy harakatini

energiya manbaiga aylantirishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanilgan.

— Tumandan oqib o'tuvchi ushbu kanalning O'zbekiston mahallasi hududidagi qismida 2025-yil boshida "To'palang" tarkibidagi "Jarqo'rg'on" mikro GESi qurilib,

foydalanishga topshirildi. Mikro gidroelektr stansiyasining ishga tushirilishi ortidan mahallaning elektr ta'minotidagi barqarorligi yanada mustahkamlandi. Ayniqsa, avvallari tez-tez kuzatilgan tok uzilishlari to'xtadi. Bu esa aholining maishiy texnika va yoritish vositalaridan foydalanishida katta qulaylik yaratdi. Shu bilan birga, yilning mavsumiy yuklama yuqori bo'ladigan davrida ham ta'minot barqarorligi saqlanishiga imkoniyat yaratdi, — deydi "O'zbekiston" MFY faoli Mengli Aliqulov.

Kelgusida ham Surxondaryoning gidroenergetika salohiyatidan samarali foydalanish, yangi mikro GESlarni barpo etish

chiqarilayotgan ortiqcha elektr energiyasi umumiy tarmoqqa sotilib, universitet uchun qo'shimcha moliyaviy manba yaratildi.

— Uzoqqa bormaylik, bundan atigi 10 yil avval ham universitetimiz elektr energiyasidan katta miqdorda qarzдор bo'lib, tok manbaidan uzib tashlanardi. Auditoriyalar qorong'i, zamonaviy laboratoriya va texnik uskunalar talabalar uchun xizmat qilmadi. Bugun universitetimiz o'z kampusini elektr energiyasi bilan to'liq ta'minlash barobarida ortganini sotib, foyda ham ko'ryapti, — deydi Termiz davlat universiteti bosh energetigi Latif To'raqulov.

Yurtimizda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishni kengaytirish va aholini "yashil energiya" texnologiyalarini joriy etishga rag'batlantirish maqsadida qator imtiyoz va yengilliklar yaratilgan. Xususan, quyosh panellarini o'rnatib, ulardan samarali foydalanayotgan fuqarolar davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanmoqda.

— Universitetimizda xodimlarni qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishga rag'batlantirish maqsadida qulay mexanizm yo'lga qo'yildi. Unga ko'ra, universitet xodimlariga ssuda shaklida imtiyozli qarz mablag'i ajratilib, xonadoniga quyosh panellari o'rnatilayapti, — deydi Termiz davlat universiteti prorektori Alisher Shaydullayev.

Bugun iqtisodiyotning globalashuv jarayoni ilm-fan, innovatsiya va zamonaviy texnologiyalar bilan chambarchas bog'liq. Shu bois, iqtidorli va tashabbuskor yoshlarning ilmiy salohiyatini ro'yobga chiqarish hamda qo'llab-quvvatlash ustuvor vazifalardan. Xususan, professor-o'qituvchilar tomonidan ta'lim jarayonini yanada takomillashtirish, talabalarning nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarini mustahkamlashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Masalan, fizika va matematika yo'nalishida faoliyat yuritayotgan assistent, mustaqil tadqiqotchi hamda iqtidorli talabalar ishtirokida ilmiy tadqiqot ishlari keng yo'lga qo'yilgan.

Oliy ta'lim muassasasida ilmiy-innovatsion ishlarnalarga katta e'tibor qaratilayotgani ham alohida ahamiyatga ega. E'tiborlisi, bugun universitet yoshlari energiya tejamlorligi va qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanishga qaratilgan innovatsion loyihalar ustida ilmiy tadqiqotlar o'tkazmoqda. Jumladan, fizika-matematika fakulteti talabasi Botir Yo'ldoshev bugun qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanishga qaratilgan innovatsion loyiha ustida ishlamoqda.

Yosh tadqiqotchi quyosh panellari asosida ishlovchi suv tejovchi qurilma yaratish orqali qishloq xo'jaligida suv resurslaridan oqilona foydalanish masalasiga yechim topishni maqsad qilgan.

— Biz taqdim etayotgan mazkur qurilma sug'orish imkoniyatlarini cheklangan hududlardagi issiqxonalarda qishloq xo'jaligi mahsulotlaridan yuqori hosil olishga xizmat qilishi mumkin. Loyiha suv sarfini kamaytirish, energiya tejamlorligini ta'minlash va ekologik barqaror qishloq xo'jaligini rivojlantirishga qaratilgan, — deydi Termiz davlat universiteti talabasi Botir Yo'ldoshev.

Elektr energiyasi barqarorligini ta'minlash bo'yicha amalga oshirilayotgan loyihalar, ko'rilayotgan ta'sirchan choralar mamlakatimizning iqtisodiy barqarorligi, aholi farovonligiga xizmat qiladi. Zero, tabiiy xazinalar kamayib, talab esa karrasiga oshib borayotgan bir sharoitda iqtisodiy taraqqiyotni maqsad qilgan har qanday davlat uchun eng maqbul yo'l — "yashil" energetika. Shu bois, yurtimizda muqobil va qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish imkoniyati juda katta. Demak, bu borada boshlangan ishlar ko'lami yanada kengayib, samaradorligi ortaveradi.

Sarvar TO'RAYEV,
"Yangi O'zbekiston" muxbiri

YER AJRATISH ORQALI YOSHLAR
BANDLIGI TA'MINLANMOQDA

Seytnazarov uyi atrofidagi 56 sotix tomorqasida qo'shimcha archa, xrizantema, shafraon va bir qancha gul ko'chatlari urug'ini yetishtirishni yo'lga qo'ygan. 6 yil oldin boshlangan ish bugun oilaviy biznesga aylangan.

— Bir ko'chat 2 yilda ekish uchun to'liq yetiladi. Oldinlari urug'ini Farg'o viloyatidan olib kelgan bo'lsam, endi urug'chilikni tomorqamda yo'lga qo'rganman. Hozir kuz mavsumida ekish uchun 3000 tup nihol tayyor holatga kelgan. Buyurtma asosida qo'shni tumanlarga ham ko'chat yetkazib berishni yo'lga

qo'rganman, — deydi Madiyov Seytnazarov. — Maqsadim aholida tabiatni asrash, o'z uyi oldida yashil maydon yaratishga qiziqish uyg'otish.

Agrotexnik tadbirlar o'z vaqtida bajarilsa, ko'chatlar turli kasalliklarga chalinnmaydi. Bu bo'yicha Madiyov tomorqachida tajriba yetarli. Mavsum davomida 10 shunchagacha mavsumiy ishchi ishlatadi. Bu nafaqa odamning oilasiga daromad kirdi degani. Yaxshi yetishtirilgan har bir tup ko'chat 30-40 ming so'mdan sotiladi. Mahallada aholining har bir qarich yerdan unumli foydalanish va daromad olish borasidagi

tajribasi yuqori. Bu esa hududning og'ir mahalla toifasidan chiqishi, drayver loyihalarining o'z vaqtida amalga oshirilishi, aholi bandligi ta'minlanishi, daromadlarning ko'payishiga yordam bermoqda.

Tikuvchilik hunarini onasidan o'rganib, endi ko'plab shogirdlarga ustozlik qilayotgan Zulfiya Reyimboyeva tumaning Xorazm mahallasida istiqomat qiladi. Tikuvchilik uchun zarur tikuv mashinalarini "mahalla yettilligi" yordami bilan imtiyozli kredit asosida sotib oldi. Hozir "Hunarmand" uyushmasi tomonidan "ustoz-

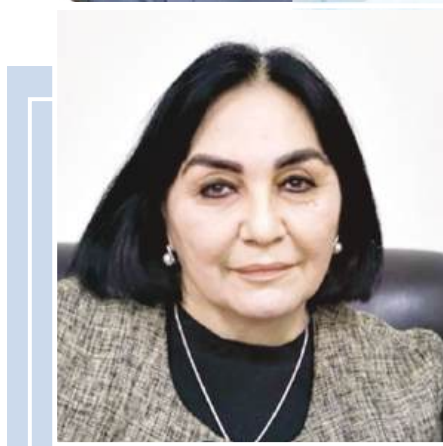
shogird" tizimi asosidagi subsidiyaga ega bo'lib, qizlarga hunar o'rgatib kelmoqda. Zamonaviy liboslar, to'y sarpolari, shuningdek, quroq ko'rpa va ko'rpachalarni maromiga yetkazib tikishni yo'lga qo'ygan. Hunarning foydasini bilgan Zulfiya bu borada yangi loyihalarni yo'lga qo'yib, ishini yanada kengaytirmoqchi.

Tumandagi qariyb 500 gektar yerda sun'iy ko'llar tashkil etilib, auksionda 49 yilga ijara shartnomasi asosida tadbirkorlarga sotilishi rejalashtirilgan. Baliqchilik yo'nalishini yanada rivojlantirish, aholining iste'mol talabidan kelib chiqqan holda ichki bozorga arzon baliq yetkazib berish maqsad qilingan.

— Tumanimizda tadbirkorlik faoliyatini boshlash istagidagi yoshlarga har tomonlama yordam berib kelinmoqda, — deydi tuman hokimi o'rinbosari Davronbek Karimov. — Masalan, baliqchilik tarmog'ini rivojlantirish uchun "Oltinsoy" ovul fuqarolar yig'ini hududida sun'iy ko'llar tashkil etilgan. Sohaga yoshlarni qiziqitirish uchun sun'iy ko'llar havzalariga biznes sayohatlar tashkil etyapmiz.

Beruniy tumandagi ko'plab yigit-qizlar kasb-hunar o'rganib, o'z tadbirkorligini boshlayotgan bo'lsa, chorva va dehqonchilikka moslashgan hududlarda ilmiy yondashuv asosida an'anaviy maktab tajribasi qo'l kelmoqda.

Minajatdin QUTLIMURATOV,
"Yangi O'zbekiston" muxbiri

Sayyora XOLMIRZAYEVA, Toshkent davlat agrar universiteti professori

Boshlanishi 1-betda

Oliy ta'limni modernizatsiya qilishda 2017-yil tub burilish nuqtasi bo'ldi. Prezidentimizning o'sha yil 20-apreldagi "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori sohadagi davlat siyosatining yangi yo'nalishlarini belgilab berdi.

Ilgari asosiy vazifa mavjud tizimni saqlash va takomillashtirishdan iborat bo'lgan, endi esa uni sifat jihatidan o'zgartirishga ustuvor ahamiyat qaratila boshlandi. Universitet nafaqat yoshlarga bilim beruvchi maskan, balki ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar, xalqaro hamkorlik markazi hamda kelajak iqtisodiyoti uchun kadrlar tayyorlaydigan dargohga aylanishi kerak edi.

Kelgusi yillarda qabul qilingan strategik hujjatlar, jumladan, O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirish, xalqaro ta'lim standartlarini joriy etish, universitetlarning akademik mustaqilligini ta'minlash, ta'lim muhitini raqamlashtirish hamda ta'lim, fan va ishlab chiqarish o'rtasidagi integratsiyani mustahkamlashga qaratildi. Keng ko'lamli islohotlar natijasida sohaning mazmun-mohiyati, falsafasi tubdan o'zgardi. Ya'ni mamlakatimizda zamonaviy talabarlarga javob beradigan mutlaqo yangi oliy ta'lim modeli shakllandi.

Islohotlarning natijasi, avvalo, raqamlarda o'lchanadi. Shu bois, ayrim statistik ko'rsatkichlarga nazar tashlasak. Agar 2016-yilda respublika oliy ta'lim muassasalarida 270 mingga yaqin talaba tahsil olgan bo'lsa, 2025/2026-o'quv yiliga kelib ularning soni 1 million 535 mingga yetdi. Demak, atigi o'n yil ichida talabalarning umumiy soni qariyb olti barobar oshdi. Ayniqsa, so'nggi 4-5 yilda kuzatilgan o'sish sur'ati hayratlanarli. Bu davrda

talabalar soni 808,4 mingdan 1 million 535 ming nafargacha ko'paydi. Ushbu ko'rsatkich nafaqat Markaziy Osiyo, balki ko'plab rivojlanayotgan davlatlar orasida ham eng yuqori natijalardan biri hisoblanadi.

Tabiiyki, bunday o'sish oliy ta'lim bilan qamrov darajasi sezilarli oshishiga olib keldi. 2015-yillarda yoshlarning oliy ta'lim bilan qamrab olinish darajasi bor-yo'g'i 7 foiz atrofida bo'lgan. Bugungi kunga kelib esa ushbu ko'rsatkich qariyb 50 foizga yetdi. E'tiborlisi, oliy ta'limda xotin-qizlar ulushi sezilarli darajada oshdi. Jumladan, 2025/2026-o'quv yili yakunlariga ko'ra, oliy ta'lim muassasalari talabalari orasida qizlarning soni 782,9 mingga yetib, mamlakat tarixida ilk bor o'g'il bola talabalarning sonidan ortdi.

Xuddi shu tendensiya qabul jarayonlarida ham kuzatilyapti. Xususan, 2024/2025-o'quv yilida o'qishga qabul qilingan 381,7 ming talabaning 196,7 mingini qizlar tashkil etdi. Bu, bir tomondan, oliy ta'lim qamrovi ortib borayotganini ko'rsatsa, ikkinchi tomondan, xotin-qizlarning bilim olishi, o'z salohiyatini ro'yobga chiqarishi va jamiyatda munosib o'rin egallashi uchun yaratilayotgan keng imkoniyatlarning yana bir yorqin ifodasi bo'ldi.

O'tgan yillarda yurtimizda universitet va institutlar soni keskin ko'paydi. 2010-yillarning o'rtalarida mamlakatda 77 ga yaqin oliy ta'lim muassasasi faoliyat yuritgan bo'lsa, 2025-yilga kelib 200 tadan oshdi. Davlat universitetlari qatorida nodavlat oliy ta'lim muassasalari paydo bo'la boshladi, yetakchi xorijiy universitetlar filiallari ochildi, qo'shma ta'lim dasturlari kengaydi. Bugun yoshlar davlat va nodavlat universitetlar, milliy hamda xalqaro ta'lim dasturlari o'rtasida erkin tanlov qila oladi. Kerak bo'lsa, mamlakatdan chiqmagan holda nufuzli xorijiy universitet diplomini qo'lga kiritish imkoniyati ham bor.

Hozirgi zamonda ta'lim sifati faqat milliy standartlar bilan emas, balki universitetlarning xalqaro ilmiy ta'lim jarayonlariga qay darajada integratsiyalashgani, global hamkorlikda qanchalik faol ishtirok etayotgani bilan ham baholanadi.

www.yuz.uz yuz_official yuz.uz_news yuz.uz_news

XALQIMIZ TAQDIRINI O'ZGARTIRGAN BUYUK NE'MAT

O'zbekistonda ta'lim davlat siyosatining strategik ustunlaridan biriga aylandi. O'ttiz besh yil ichida mamlakatimiz milliy oliy ta'lim tizimini shakllantirishdan xalqaro standartlarga mos, innovatsiyalarga tayanuvchi va raqobatbardosh kadrlar tayyorlaydigan zamonaviy tizimni yaratishgacha bo'lgan mashaqqatli yo'lni bosib o'tdi.

yillarda universitetlarning xorijiy institutlar va ilmiy-tadqiqot institutlari bilan aloqalari ancha faollashdi. Qo'shma diplom dasturlari yo'lga qo'yilaypti, talabalar va professor-o'qituvchilarning akademik mobiligi, qo'shma ilmiy tadqiqotlar ko'lami kengaymoqda.

Bu o'zgarishlar xalqaro reytinglarda aksini topmoqda. Ilgari O'zbekiston universitetlarini jahon reytinglarida ko'rish orzu bo'lgan, bugun esa ana shu orzu real voqeikka aylandi. Xususan, oliy ta'lim muassasalarimiz muntazam ravishda QS World University Rankings, Times Higher Education (THE), THE Impact Rankings, UI GreenMetric va boshqa nufuzli xalqaro reytinglarda munosib o'rin egallamoqda. Albatta, islohotlarning pirovard maqsadi shunchaki reytinglarga kirish emas. Biroq aynan shu ko'rsatkich universitet faoliyatini xalqaro mezonlar asosida xolis baholash, ta'lim sifatini oshirish, ilmiy tadqiqotlarni kuchaytirish hamda boshqaruvning eng ilg'or tajribalarini joriy etish uchun muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Islohotlar markazida — o'qituvchi

Har qanday sohadagi islohotning natijadorligi, avvalo, o'sha jahhada mehnat qilayotgan fidoyi insonlarga bog'liq. Tibbiyotda bu — shifokor, tadbirkorlikda — ishbilarnolr, axborot texnologiyalarida — dasturchilar, ta'limda esa o'qituvchi. Prezidentimiz bejiz "Yangi O'zbekistonda eng muhim soha — ta'lim, eng hurmatli insonlar — o'qituvchilar va murabbiylar", demagan.

Yana bir gap. Ta'lim sohasiga qancha mablag' ajratilmasin, jahon andozalariga javob beradigan infratuzilma yaratilmasin, xorijiy tajriba olib kiritilmasin, o'qituvchi o'z

Xalqaro reytinglarda munosib o'rin

Hozirgi zamonda ta'lim sifati faqat milliy standartlar bilan emas, balki universitetlarning xalqaro ilmiy ta'lim jarayonlariga qay darajada integratsiyalashgani, global hamkorlikda qanchalik faol ishtirok etayotgani bilan ham baholanadi. Shu nuqtayi nazardan, xalqaro hamkorlikni rivojlantirish yurtimiz oliy ta'lim tizimidagi islohotlarning ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. So'nggi

Sevara ABDULLAYEVA, Innovatsion rivojlanish agentligi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ayniqsa, axborot oqimi haddan tashqari tezlashgan bugungi davrda bu masalaning ahamiyati yanada ortmoqda. Yoshlar kimni ko'proq kuzatsa, muvaffaqiyatidan ilhomlansa, ko'pincha o'sha sohaga qiziqaypti. Agar innovatsiya va ilm-fan vakillari axborot makonida yetarlicha faol bo'lmasa, ularning o'rini boshqa sohalardagi qahramonlar egallaydi.

Demak, ilm uchun yana bir muhim raqobat maydoni jamoatchilik e'tiboridir. Shu bois, dunyoda ilm-fan kommunikatsiyasiga ilmiy faoliyatning qo'shimcha yo'nalishi emas, balki uning ijtimoiy ta'sirini belgilaydigan muhim mexanizm sifatida qaralayotgani mutlaqo tabiiy. Ilmiy maqola, tadqiqot natijasi yoki yangi texnologiyaning o'zi bilan ish tugamaydi. Uni jamoatchilik bilan muhokama qilish, yoshlarga yetkazish, tadbirkor va investorlar e'tiboriga havola etish ham ilmiy ekotizimning bir qismiga aylanaypti.

Xorijiy mamlakatlar tajribasida ham ilm-fan targ'iboti ilmiy faoliyatning muhim qismi sifatida qoralishini kuzatish mumkin. Masalan, AQSH milliy ilmiy jamg'armasi — NSF grant loyihalarini baholashda Broader Impacts tadqiqotining jamiyatga keng ta'siri mezonidan foydalanadi. Bunda ilmiy ishning ta'lim, kadrlar tayyorlash,

ILM JAMIYATDA YASHASHI KERAK

Mulohaza

Ilmiy salohiyatni qaysi mezon bilan o'lchagan ma'qul? Laboratoriyalarda yaratilgan kashfiyotlar yoki chop etilgan ilmiy maqolalar soni bilanmi? Ha, shubhasiz, bular muhim o'lchov. Biroq bugun oldimizda yana bir ulkan vazifa turibdi: yaratilgan bilim va texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etish masalasi. Boisi, ilmiy ishlanmalar qanchalik ko'p bo'lmasin, agar u amaliyotda qo'llanmasa va yangi izlanishlarga turtki bermasa, uning imkoniyati to'liq namoyon bo'lmaydi.

jamoatchilik va iqtisodiyotga ta'siri ham inobatga olinadi. Shuningdek, Yevropa mamlakatlarida ilmiy festivallar, ochiq laboratoriyalar va ommaviy ma'ruzalar orqali aholi ilm-fan natijalari bilan bevosita tanishtiriladi.

Bundan ko'rinadiki, mamlakatimizda ham olimlar faoliyatini zamonaviy media orqali keng yoritish, ilmiy ishlanmalarni ommaga tushunarli shaklda taqdim etish va ularni amaliyotga tatbiq qilish muhim vazifalardan biriga aylangani bejiz emas. Ana shu ehtiyojdan kelib chiqib, Innovatsion rivojlanish agentligi huzuridagi Ilmiy-texnik axborot markazi ilm-fan targ'ibotida zamonaviy axborot vositalaridan foydalanishga alohida e'tibor qaratmoqda.

Markaz olimlarning tadqiqotlari va innovatsion ishlanmalarini keng auditoriyaga tanitish maqsadida video dayjestlar tayyorlashni yo'lga qo'yg'an. Ularda murakkab ilmiy terminlardan ko'ra tadqiqotning mazmuni, qanday muammoga yechim berayotgani va inson hayoti uchun ahamiyatiga e'tibor qaratiladi. Bunday format ilmiy natijani oqdiy va tushunarli tilda taqdim etish bilan birga uni yaratgan olimni ham jamoatchilikka tanitadi. Natijada olimning mehnati faqat ilmiy doira vakillari uchun emas, keng auditoriya uchun ham qiziqarli va ahamiyatli mavzuga aylanadi.

Yana bir muhim jihat — ilm-fanni inson omili orqali yaqinlashtirish. Misol uchun, tadqiqotchilar izlanayotgani, qanday g'oya ustida ishlayotgani va uning mehnati samarasini ko'rgan yoshlar ilm-fanni mavhum tushuncha emas, balki o'zi ham tanlashi va unda natijaga erisha oladigan real soha sifatida qabul qiladi. Shu maqsadda markaz tomonidan yosh olimlar, tadqiqotchilar, ixtirochilar va novatorlarni aniqlash, ularning faoliyatini keng jamoatchilikka tanitishga qaratilgan tizimli ishlar amalga oshirilmoqda.

Markaz huzuridagi nashrlarda ularning ilmiy izlanishlari va innovatsion ishlanmalari haqida turkum materiallar tayyorlanib, video dayjestlar orqali ham keng auditoriyaga taqdim etilmoqda. Bu materiallar nafaqat

ilm-fan targ'iboti, balki mamlakatdagi iqtidorli olim va ixtirochilar haqida ochiq axborot bazasini shakllantirishga ham xizmat qilaypti.

Natijada ilmiy va innovatsion sohadagi yangi nomlar markaz auditoriyasi hamda keng media makonga birdek kirib bormoqda. Bu esa ilm-fan vakillarini jamoatchilikka tanitish bilan birga ularning tajribasi va natijalarini boshqa media maydonlarga olib chiqish uchun ham muhim axborot ko'prigi vazifasini bajaryapti.

Ilmiy ishlanmani ommaga tanitishning eng muhim bosqichi esa uni amalda namoyish etish, muallif va jamoatchilik, olim va tadbirkor, tadqiqotchi va investor o'rtasida bevosita muloqot uchun sharoit yaratishdir. Bu borada Innovatsion rivojlanish agentligi tomonidan

o'tkazib kelinayotgan "InnoWeek" xalqaro innovatsion g'oyalari haftaligi alohida ahamiyatga ega.

Mazkur haftalik Prezidentimizning 2018-yil 27-apreldagi "Innovatsion g'oyalari, texnologiyalar va loyihalarni amaliy joriy qilish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori asosida yo'lga qo'yilgan. Unga ko'ra, 2018-yildan boshlab muntazam ravishda xalqaro innovatsion g'oyalari haftaligini o'tkazish belgilanib, ilmiy muassasalar va real iqtisodiyot tarmoqlari o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish, mahalliy innovatsion g'oya va texnologiyalarni tijoratlashtirish, investitsiyalarni jalb qilish hamda ilg'or ishlanmalarni targ'ib etish asosiy vazifalar sifatida belgilangan.

Haftalik doirasida ilmiy va innovatsion ishlanmalar maket, prototip yoki tayyor mahsulot ko'rinishida namoyish etiladi. Bu esa ilmiy g'oyaning qog'ozdagi natija emas, balki amaliyotda qo'llanishi mumkin bo'lgan yechim ekanini ko'rsatish imkonini beradi. Muhimi, jamoatchilik avval axborot materiallari orqali tanishgan olim va uning ishlanmasini bu yerda bevosita ko'rishi, imkoniyatlari bilan tanishishi va muallifi bilan muloqot qilishi mumkin.

Yana bir gap. Yangi O'zbekistonni ilm-fan va innovatsiyalarsiz barpo etish mumkin emas. Bu maqsad ilm-fan uchun zarur sharoitlari yaratish bilan birga uning natijalarini jamiyat taraqqiyotining uzviy qismiga aylantirishni ham talab etadi.

Ilmiy natija bir kunda yaratilmaydi. Uning ortida yillar davomidagi izlanish, tajriba va bilim turadi. Shuning uchun ilm-fanni ommalashtirishni qisqa muddatli axborot vazifasi emas, uzoq muddatli natijaga qaratilgan strategik yo'nalish sifatida baholash lozim. Bunday yondashuvning samarasi esa vaqt o'tishi bilan yanada yaqqol namoyon bo'ladi. Bugun ilm haqida shakllangan tasavvur etraga kasb tanloviga, ilmiy muhitga kirib keladigan yangi avlodga va mamlakatdagi ilmiy maktablarning davomiyligiga ta'sir qiladi.

Shu ma'noda, ilm-fan targ'ibotiga yo'naltirilgan har bir sa'y-harakatni intellektual kapitalga kiritilgan sarmoya sifatida ko'rish mumkin. Moliyaviy investitsiya iqtisodiy qiymat yaratgani kabi ilgma bo'lgan e'tibor va uning qadri oshirishga qaratilgan ishlar ham mamlakatning uzoq muddatli intellektual salohiyatini kuchaytiradi. Ilmiy salohiyat esa uni qadrlaydigan va rivojlantirishga intiladigan muhitga ham bog'liq. Shunday ekan, ilm-fan targ'iboti bugungi axborot emas, ertangi taraqqiyot uchun yaratilayotgan asosdir.

Obod yurt go'shalari

Mamlakatimiz mustaqilligining 35 yilligi arafasida yurtimiz bo'ylab aholi yashash hududlarini obodonlashtirish, atrof-muhit tozaligini ta'minlash hamda ekologik madaniyatni yuksaltirishga qaratilgan "Dolzarb 40 kunlik" umumxalq aksiyasi doirasida keng ko'lamli tadbirlar o'tkazilmoqda.

FAYZLI VA TAROVATLI XONADON

Ekopolitsiya bo'linmalari ekologik huquqbuzarliklarni aniqlash va oldini olish bo'yicha kuchaytirilgan reytd tadbirlarini olib bormoqda. Bunda chiqindilarni noqonuniy tashlash, hududlarni

ifloslantirish, yashil hududlarga zara yetkazish hamda tabiatni muhofaza qilish qonunchiligini buzish bilan bog'liq boshqa holatlarga alohida e'tibor qaratilmoqda. "Dolzarb 40 kunlik" aksiyasi yurtimiz tozaligi, tartib-intizomi va ekologik farovonligini ta'minlashga har bir fuqaroning qo'shadigan munosib hissasidir. Faqat barchamizning birgalikdagi sa'y-harakatlarimiz bilan atrof-muhitni kelajak avlodlar uchun asrab-avaylashimiz mumkin.

Ushbu tashabbus nafaqat davlat idoralari, balki har bir mahalla ahli, ayniqsa, ko'pni ko'rgan tajribali nuroniyalar zimmasiga katta mas'uliyat yuklaydi. "Dolzarb 40 kunlik" tadbirlari doirasida hududlarni obodonlashtirish, yashil maydonlarni ko'paytirish, mahallalarda sog'lom turmush tarzi va ozodalik muhitini mustahkamlash bo'yicha keng ko'lamli ishlar allaqachon boshlab yuborildi. Bu jarayonda aholi o'rtasida shaxsiy namuna ko'rsatish, xonadonlar ozodaligi va obodligini ta'minlash orqali umumiy yashash madaniyatini oshirish muhim. Mahalladagi ana shunday fayz-baraka va go'zallik manbası, eng avvalo, o'z xonadonini gulzorga aylantirgan, hayotiy tajribasini el manfaatiga safarbar etayotgan fidoyi insonlar mehnatida namoyon bo'ladi. Namangan viloyatidagi ana shunday fidoyi va tashkilotchi nuroniyarlardan biri — ko'p yillar turli mas'uliyatli lavozimlarda mehnat qilib, el-yurt hurmatini qozongan Hamidxon ota.

Namangan shahrining kumbotar tomonida qadimiy Axsikent nomiga nisbat berilgan daha bor. Avvallari adirlarlik yastanib yotgan bu hudud qo'li gul va shijoatli insonlar mehnati tufayli tanib bo'lmaz darajada o'zgaragan. Bahavo, sersuv, tuprog'i unumdor bu yerlarda bugun yurtdoshlarimiz umrguzaronlik qilib, orzulari ro'yobini ko'rmoqda. Dahaning Mingterak mahallasidagi mo'jaz xonadonda Hamidxon Dadabo'yev farzandu nabiralari ardog'ida hayot kechirmoqda.

U uzoq yillar viloyat o'lkashunoslik muzeyiga rahbarlik qilgan. Shuningdek, Zahiriddin Muhammad Bobur nomidagi madaniyat va istirohat bog'i direktori sifatida ham xalq xizmatida bo'lgan. So'ng viloyat kasaba uyushmalari tizimida samarali faoliyat yuritgan. Hamidxon akaning gullarga mehri, mehmondo'stligi va tashkilotchilik qobiliyati doim namoyon bo'lardi. U hozir — keksalik faslida ham tinib-tinchimaydi. Go'zallikka oshuftalik doimo uni o'z xonadonini fayzli va tarovatli qilishga undaydi.

Hamidxon akaning tutumiga ko'pchilik havas qiladi, uyi esa doim mehmonlar bilan gavjum. Eshikdan kirib borishingiz bilan ajib manzaraga ko'zingiz tushadi. Uy oldidan oqib o'tuvchi, ikki chetiga tosh terilgan ariq hovlini orala b o'tgan. Gulzordagi turfa gullarning chiroyi va ifori qalbda ajib xushnudlik uyg'otadi. Xushmanzara archaning o'ndan ortiq turi boshqa noyob daraxtlar bilan uyg'un holda ekilgan. Natijada o'rmon malikasi, kashtan va hind sireninging go'zalligi kishini o'ziga maftun etadi.

— Bog'dagi gulzorlar mehmonlar oqimini ko'paytirgan. Tanig'li shoir va yozuvchilar, san'atkorlar, olimlar, el ardog'idagi insonlar xonadonimizda mehmon bo'lgan, — deydi Hamidxon aka. — Namanganliklarning go'zallik shaydosi ekanı, gullarga muhabbati avloddan avlodga o'tib kelayotgani bugungi itilishlarda ham namoyon bo'layotganidan xursandman.

Hamidxon aka tomorqasidan ham unumli foydalanadi. Bu yerda rezavor ekinlardan tortib, kartoshka, sabzi, lavlagi, gulkaram, karam, qulupnay, baqlajon, zirk va lavr yaprog'i kabi ro'zg'or uchun kerakli mahsulotlarning barchasi topiladi. Mevali bog'ida esa shaftolining anjirsimon, ot yoli, muyassar, chempion navlari, chilonjiyda, shotut, bodom, yong'oq, nok, nashvati, olma, anor va malina birin-ketin pishmoqda. O'ttiz bosh qo'y, ikki bosh sigir, yuzta tovuq va baliqxonadan chiqqan mahsulotlar oilaning sog'lom ovqatlanish ratsionini ta'minlaydi. Issiqxonadagi sitrus mevalar va pista daraxti ham ilk hosilini beribdi. Hovli to'ridagi yozgi shiypon yonida oshxona qurilgan. Mehmonlar bu yerda — tabiat qo'nyida dam olib, hordiq chiqaradi. Bugun ham xonadonga Hamidxon akaning shogirdlari, do'stlari, yor-birodarlari tez-tez kelib turadi. She'riyat kechalari va mumtoz qo'shiqlar kishining bahri dilini ochadi. Xonadon sohibining ko'p yillik hayotiy tajribasi va xulosalarini tinglagingiz keladi. Chunki u juda nuqtadan va ajoyib suhbatdosh. She'riyatni, umuman, adabiyotni juda yaxshi tushunadi. Shuning uchun bo'lsa kerak, bu xonadonda shoir va yozuvchilar ham tez-tez mehmon bo'lib turadi. Hatto poytaxtdan ham uni yo'qlab keluvchilar topiladi.

— Hamidxon aka juda odamshinavanda, ko'ngil odami. Bu fayzli xonadonga doim kelgim kelaveradi. U bilan bog'liq yaxshi xotiralarning bor, soatlab gaplashsak ham yana ko'nglim shu tomon tortaveradi. Mehmondo'st, ajoyib qalbli insonlar suhbatı, ayniqsa, keksalikda juda muhim. Umr o'tmoqda, odam odamga g'animat. Men doim bu insonni ko'pchilikka ibrat qilib ko'rsatgim keladi, — deydi mehnat faxriysi Tohirjon Dedaxonov.

Xonadondagi muhitni o'z ko'zimiz bilan ko'rib, bu taklif bejiz emasligiga amin bo'ldik. Hamidxon akaning arxitekturalardan ham yaxshigina xabardor ekanı unyning qurilishidayoq ko'zga tashlanadi.

— Inson umri xuddi shars'hara kabi oqib ketaveradi, bu bezaklarda go'yo mening hayotim ifodalangandek, — deydi u o'y'chan.

Maqolamiz qahramoni turmush o'rtog'i Jamilaxon aya bilan to'rt farzandni kamolga yetkazgan. Hamidxon aka so'lim va sokin bog'ida o'tirib, "Umrin daftari" nomli esdaliklar kitobini yozishga kirishibdi.

— Kitobdan umrim davomida uchragan yaxshilar haqidagi xotiralarni o'rın olgan. Unga rahmatli shoirlarimiz Erkin Vohidov, Muhammad Yusuf va Habib Sa'dulla haqidagi xotiralarnimi kiritmoqchiman. Nabi Rahimov, Ne'matjon Qulabdu'llayev, Ziyoviddin Mansurov kabi el ardog'idagi insonlar bilan uchrashuvlarimiz chog'ida payqagan insoniy fazilatlari haqida ham nimalarnidir qoralab qo'rganman, — deydi u kamtarlik bilan.

Biz uzoq suhbatlashdik. Hamidxon akaning rejalari ko'p, maqsadlari esa juda katta. Biz ham unga o'z orzulariga yetishni tilab qolamiz. Mehnatda toblangan, go'zallik va ozodalikni hayot tarziga aylantirgan bunday insonlarning shaxsiy namunası atrofdağılarnı, ayniqsa, yoshlarnı yagona ezgu maqsad atrofida birlashtirishga xizmat qiladi.

Gulchehra BUVAMIRZAYEVA,
O'zbekiston Jurnalistlar uyushmasi
Namangan viloyati bo'limi raisi

Garchi ikkala qo'li bo'lmasa-da, chizgilarida hayotga muhabbat, yashashga intilish va orzularga ishonch mujassam edi. Suratlarida faqat ranglar uyg'unligini emas, balki uning qalb nidosini, sabr va shukronalik ifodasi bo'lmish go'zal akslarni rangin bo'yoqlarda his qilish unchalik ham qiyin bo'lmagan.

Inson qadri uchun

DORILAMON KUNLAR

saodatı

Ba'zan tasodif sabab biror joyimizni shikastlab yoki barmog'imizni kesib olsak, birmuncha vaqt qo'limiz ishga bormay, bajargan vazifamizdan ko'nglimiz to'lmay, o'zimizni noqulay sezib yuramiz. Maqolamiz qahramoni Karomat Ahmadqulovanning esa ikkala qo'li yo'q, birinchi guruhi negironi. Ammo u imkoniyati cheklangan bo'lsa-da, otayotgan har bir tongini yangi imkoniyat, o'tayotgan kunlarini bebaho ne'mat deb biladi. Sevimli mashg'uloti — rangin va hayotbaxsh suratlarini oyoqlari yordamida chizadi.

Aslida, bu dunyo barchamiz uchun sinov. Unda qanday iz qoldirib o'tish har kimning o'z qo'liga. Nogiron bo'lsa-da, umr gulshanida borligiga shukr qilib yashayotganlar ham, to'rt muchasi sog' bo'lsa-da, hayotidan nolib, o'z o'mini topa olmay yurganlar uchun ham maqola qahramonining hayoti ko'zgu bo'lsa, ajab emas.

O'shanda u 18 yosh edi

Saodatli va yorug' kunlarga ishonch bilan qadam tashlayotgan 23 yoshli Karomatning noyob iste'dodi, matonati va mehnatsevarligi haqida ko'pchilikka ibrat bo'ladigan maqola yozishni ancha avval ko'nglimga tukkan edim. O'shanda u 18 yoshda edi. Bundan 5 yil ilgari tahririyat topshirig'i asosida ijodiy jamoamiz bilan Sirdaryo viloyatida xizmat safarida bo'ldik. Bir qancha iqtidorli yoshlarni va munosib qahramonlarni kashf etdik, tahririyatga qaytgach, ular haqida maqolalar e'lon qildik. Ammo Xovos tumanida istiqomat qiluvchi rassom Karomat Ahmadqulova haqida hech narsa yoza olmadim.

Har safar kompyuter qarshisiga o'tirib, nimadir qoralamoqchi bo'lardim-u, ko'z o'ngimdan oyoqchalari bilan rasm chizayotgan xushsurat qizning go'zal va quvnoq siyrati ortiga yashiringan mungli chehrasi gavdalanib, so'zlarimni poyoniga yetkaza olmasdim...

Garchi ikkala qo'li bo'lmasa-da, chizgilarida hayotga muhabbat, yashashga intilish va orzularga ishonch mujassam edi. Suratlarida faqat ranglar uyg'unligini emas, balki uning qalb nidosini, sabr va shukronalik ifodasi bo'lmish go'zal akslarni rangin bo'yoqlarda his qilish unchalik ham qiyin bo'lmagan. Shunda tushunganmanki, rassomlik uning uchun oddiy mashg'ulot emas, balki hayot mazmuniga aylangan go'zal bir olam.

Karomat Ahmadqulova bugun nafaqat tengdoshlari, balki ko'plab insonlar uchun ruhiy kuch manbai, hayotga boshqacha nigoh bilan qarashga undaydigan ibrat namunasiga aylangan. U bilan suhbatlashganimda so'zlarida hech qanday shikoyat yoki afsusni sezmagannan. Aksincha, har bir gapida shukronalik, kelajakka ishonch va yangi marralarni zabt etishga intilish aks etardi. Hozir ham orzulari sari qat'iyat bilan odimlab bormoqda.

Ijodi orqali o'zi kabi imkoniyati cheklangan odamlarni hayotni qadrlashga

undab, inson irodasi chekinmasligini isbotlab kelmogda. Karomat singari insonlarning hayoti biz uchun nafaqat ibrat, balki ruhiy uyg'onishga chorlovdir, balki.

Dastlab qo'lsiz odam qanday qilib rassomlik qila oladi, bu lof emasnikan deb o'ylaganman. U bilan uchrashganimdan so'ng, garchi ikki qo'lidən mosuvo bo'lsa-da, oyoq barmoqlari bilan suratlar chizayotgan yoshgina qizning yashashga intilishini, muhabbatini ko'rib, o'z xayolimdan uyalganman, balki shu uchun ham maqolam yillar davomida ortga surilgandir.

O'sha vaqtda qo'limdan kelgan yagona ish — O'zbekiston Badiiy akademiyasi raisi Akmal Nuridinovning oldiga borib, Karomatning noyob iste'dodi, chizgan suratları, ko'makka muhtojligi va nochor ahvoli haqida so'zlab, unga e'tibor qaratish lozimligi haqida xabar berdim.

So'zlarim yerda qolmadi, oz fursat o'tmay, Karomatning onasi Dilorom Julbekova qo'ng'iroq qilib, "Yangi O'zbekiston" gazetasini tahririyati jamoasini uzoq duo qildi.

— Opa, uyimizga qizimni ko'rgani mashhur rassomlar keldi, ular olishga qurbimiz yetmayotgan rassomlik ashyolarini sovg'a qildi. Bolaginamning ijodini maqtab, uni ruhlantirib, chizgan suratlarini ham olib ketishdi, endi tez-tez xabar olib, ijodi bilan alohida shug'ullanishar ekan, sizdan va tahririyatingiz jamoasidan minnatdorman, rahmat sizlarga, — deya ko'ngli to'lib yig'ladi.

Karomat bilan yillar davomida qo'ng'iroqlashib, hol so'rab turdim.

Jurnalist xalqi xohlasa, o'n qog'oz maqolani bir soatda yoza oladi, ammo ba'zan o'zi xohlasa-da, uch qog'oz maqolani yillar davomida ham ko'ngilidagidek qilib qoralay olmaydi. Yaqinda Karomat bilan yana qo'ng'iroqlashdim. U menga mustaqilligimizning 35 yilligiga bag'ishlab yangi asar yaratayotgani va bu asar istiqloqlning shonli sanasiga yurakdan mehriini qo'shib chizgan sovg'asi ekanini aytdi.

bosqichida birinchi o'rinni qo'lga kiritdim. Yaratilgan sharoitlardan foydalanib, 2023-yilda Guliston davlat universiteti san'atshunoslik fakultetiga davlat granti asosida o'qishga qabul qilindim. 2025-yilda "Mening ijodim, mening parvozim" nomli shaxsiy ko'rgazmam tashkil etildi. O'tgan yili respublika tasviriy va amaliy san'at haftaligida faol ishtirokimi uchun kumush medalga sazovor bo'ldim, "Eng yaxshi asar" nominatsiyasi bo'yicha faxr o'rinni qo'lga kiritib, birinchi darajali diplom bilan taqdirlandim.

Xovos tumani "Inson" ijtimoiy xizmatlar markazi tomonidan o'tkazilgan "Sen kuchlisən" xayriya ko'rgazmasidagi ishtirokim ham besamar ketmadi. Maxsus tashakkurnoma va sovg'alarga muyassar bo'ldim. Shuningdek, Yoshlar ishlari agentligi va Ijtimoiy himoya milliy agentligi tomonidan o'tkazilgan auksionlarda faol ishtirok etib kelyapman.

Eng asosiysi, 2025-yilda Sirdaryo viloyati hokimligi tomonidan Mirzaobod tumanidan barcha sharoitlari bor ikki xonali uy berildi. O'z boshpanam bo'lishi bolaligimdagi orzum edi. Ayniqsa, bu xabar ota-onam uchun kutilmagan yangilik bo'ldi. Opalarim va singlim turmushga chiqqan, onam menga qarab turadi.

Tumanimni mutasaddilari "Karomat, o'qishni tugatgach, biz bilan ishlaysan.

Sen kabi iqtidorli rassom jamiyatga juda kerak", deya doim rag'batlantirib turadi. Bu so'zlar menga katta kuch bag'ishlaydi, ko'nglimni tog'dek ko'taradi. Shu bois, kelajakka ishonchim mustahkam.

O'qishni tugatgach, ish topish borasida xavotirim yo'q. Qolaversa, nogironligi bo'lgan shaxslarni ish bilan ta'minlayotgan tashkilotlarga turli imtiyozlar berilmoqda. Bu esa imkoniyati cheklangan yoshlarning jamiyat hayotida faol ishtirok etishi, o'z o'mini topishi uchun yanada keng sharoitlar yaratyapti.

Ushalmas orzularini qog'ozga ko'chirib kelayotgan men kabi qizga bunchalik e'tibor qaratilishi xayolimga ham kelmagan. Davlatimiz tomonidan ko'rsatilayotgan bu g'amxo'rlikka munosib bo'lishga harakat qilaman.

To'rt farzandning o'rtanchasi Karomatning nogiron bo'lib tug'ilganidan ota-onasi ko'p iztirob chekdi. Ayniqsa, otasi Qahramon bor alomini ichiga yutdi. Ro'zg'ordagi yetishmovchiliklarni bartaraf etish va 4 farzandini kam-kot'stsiz voyaga yetkazish maqsadida sovuq o'likalarda yillab og'ir mehnat qildi. Yurtimizda kechayotgan o'zgarishlar ularning xonadoniga ham dorilamon kunlar shabadasini olib kirdi.

Yosh musavvirning bugungi yutuqlarida, shubhasiz, onasining o'mi beqiyos. U bilan suhbat chog'ida farzandning muvaffaqiyatlaridan faxr tuyg'usi bilan birga o'tmishdagi og'ir kunlarning izlari ham sezilib turdi.

— Ba'zilar bu dunyoda haqiqat yo'q deb o'ylaydi. Hammasi qog'ozda, quruq gap deyishadi. Bir vaqlar men ham shunday xayolga borganman. Yuragim kuyib, dilim iztirobga to'lgan vaqlar, nahotki, bolaginamning qo'lsizligi tufayli Xudo bergan qobiliyatini bandasi ko'rmasa deya bag'rim o'rtanardi. Esini taniganidan buyon oyoqchalaridan qog'oz va qalam tushmaydigan qizimning chizgan suratlariga nigoh tashlar ekanman, shunday iste'dod uvol bo'ladimi, uning samarasi yuzaga chiqmaydimi, bolamning iqtidori so'rib ketadimi deb yig'lagan kunlarim ko'p bo'lgan, — deydi Karomatning onasi Dilorom. — Allohga shukrki, dorilamon kunlar shabadası tufayli menga o'xshagan onalar bag'rıga shamol tegdi, farzandlarimizning yutuqlarini ko'rishga muvaffiqam bo'ldik. Davlat bolamni beminnat o'qitaypti, boshpanali qildi, yarim ko'ngli bilan o'zini yolg'iz qoldirmadi. Qo'llari bo'lmasa-da, unga suyanch bo'ladigan Vatani, g'amxo'r davlati bor. Shuning o'ti men uchun katta tasalli.

Ha, diyorimizda kechayotgan ulkan o'zgarishlar inson qadrlining yuksak darajada qadr topishi asnosida yanada maftunkor ko'rinadi. Aslida, har bir fuqarosiga cheksiz e'tibor va yuksak hurmat bilan qaraladigan go'zal yurtda yashashning o'zi buyuk baxt...

Gulichehra DURDIYEVA,
"Yangi O'zbekiston" muxbiri

“Yangi O‘zbekiston” va “Правда Востока” gazetaları tahririyati” DM

MUASSIS:
O‘zbekiston Respublikasi
Vazirlar Mahkamasi

Bosh muharrir:
Salim DONIYOROV

Qabulxona: (71) 233-56-33
E'lonlar bo'limi: (71) 233-70-98

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqriz qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi.
Gazetaning yetkazib berilishi uchun obunani rasmiylashtirgan tashkilot javobgar.
Gazeta tahririyat kompyuter markazida sahifalandi.
Gazetaning poligrafik jihatdan sifati chop etilishiga “SHARQ” NMAK mas'ul.

E-mail: info@yuz.uz
Be6-cairi: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

Devonxona va ishonch telefoni:
(71) 233-56-60

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 2020-yil 13-yanvarda 1047-raqam bilan ro'yxatga olingan.
Nashr indeksi — 236. Buyurtma — G-846.
29345 nusxada bosildi.
Hajmi — 3 tabaq. Ofset usulida bosilgan. **Qog'oz bichimi** A2. Bahosi kelishilgan narxda.

“SHARQ” nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etiladi.
Bosmaxona manzili: Toshkent shahri, Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.

Navbatchi muharrir: Azizbek Yusupov
Musahhih: Nasiba Abdullayeva
Dizayner: Xurshid Abdullayev

Manzilimiz:
100060, Toshkent shahri,
Shahrisabz ko'chasi, 85-uy